ACC. N:R. 5572

Landskap: Småland
Härad: Norrvidinge
Socken: Gårdsby
Uppteckningsår: 1938

Upptecknat av: Karin Ekman
Adress: Lund
Berättat av: G. A. Stendahl
Född år 1859 i Gårdsby

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

Bin och biskötsel.

15 sid.
(1 foto)

Skriv endast på denna sida!

M 5572

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Landsk. Småland
Hd. Norrvidinge
Sn. Ljuder by
By etc. Sandsbro

G. A. Stendahl

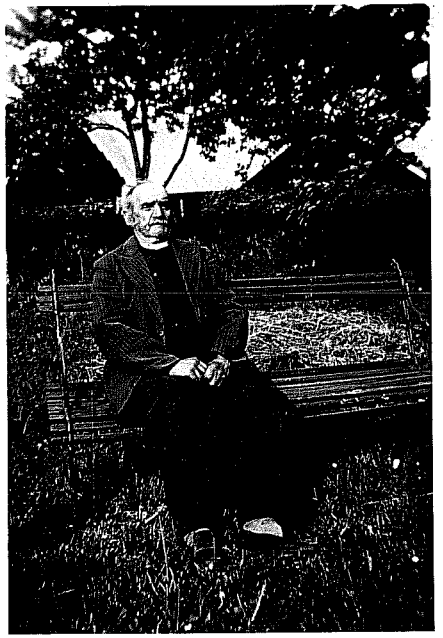

H. .....

Br. .....

L. .....

Djup .....

Diam. .....

Ägare .....

(Adr.) .....

Fotogr. Teckn. av Ivar Ekman

År 1938

Negativ .....

ACC. N:R. 5572

1.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

Landskap: Småland
Härad: Norrvidinge
Socken: Gårdsby
Uppteckningsår: 1938

Upptecknat av: Karin Ekman
Adress: Lund
Berättat av: G. A. Stendahl
Född år 1859 i Gårdsby

Biskötsel.

Gustav Adolf Stendahl, till yrket smed, började syssla med bin i 30 årsåldern. På de sista 20 à 25 åren har han dock icke haft några bin.

Han använde alltid halmkupor till sina bin. Kuporna tillverkades av Nils Petter på Långarör (Gårdsby s:n). Arbetet tillgick så; halmen stoppades in i ett s.k. "fjällhorn," (avskuret kohorn). Kuporna arbetades sedan i ett stycke ung. som man syr en halmkalt. Till

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5572

4.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

Landskap: Småland
Härad: Norrvidinge
Socken: Gårdsby
Uppteckningsår: 1938

Upptecknat av: Karin Ekman
Adress: Lund
Berättat av: G. A. Stendahl
Född år 1859 i Gårdsby

honungskakorna. — Kuporna voro placerade på bibänken, på skyddad plats mot söder. De skyddades på vintern med en halmhatt. Kuporna gnedos inuti med honung för att bina skulle trivas. En del använde en "örtväxt" härtill. Bilius är senare tiders namn.

S. brukade ha en enruska till att ha bina att sätta sig i. Om det gick lyckligt, så sattes sedan kupan över, och bina kröpo upp i kupan. Kommer bara visen ur, så går de lätt upp.

Någon gång flög visen ut

Skriv endast på denna sida!

5.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R. 5572

Landskap: Småland | Upptecknat av: Hans Ekman
Härad: Norra Vedbo | Adress: Lund
Socken: Gränsby | Berättat av: G.A. Stendahl
Uppteckningsår: 1938 | Född år 1859 i Gränsby

-och blev torka. När bina blev "risfallna" arbetade de inte, de "drog" inte, de hade inga "fotringar" på bakbenen. "Fotringarna" var stora som risgryn och bestod av frömjöl, vilket tjänade både till mat och byggnadsämne, vaxmaterial.

Om det är mycket regnigt eller mycket torrt, så blir det ett dåligt biår. I det senare fallet berodde på, att det inte blir någon must i blommorna.

Människor är olika känsliga för bistygn. När bina svärma sticks

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5572

6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland
Härad: Norrvidinge
Socken: Gärdsby
Uppteckningsår: 1938

Uppteknat av: Sven Ekman
Adress: Lund
Berättat av: G. A. Stendahl
Född år 1859 i Gärdsby

de inte, om inte något blir klämt eller fastnar i håret t. ex. På krätarna däremot, när de ha så stort för-råd är de särskilt ilskna av sig. Olika samhällen ha olika tempera-ment. En del är fredligare. Man skall inte hundskas med bin, när man är svettig, för de tål sej dålig lukt. Tamma man t. ex. skulle "kramm" dem (förse kupan med en extra krans), bugnade man dem genom att blåsa in litet vanlig tobaksrök i kupan. De blevo då mera stillsam-ma av sig.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5572

7.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland
Härad: Norrvidinge
Socken: Gårdsby
Uppteckningsår: 1938

Uppteckat av: [illegible]
Adress: Lund
Berättat av: G. A. Stendahl
Född år 1859 i Gårdsby

Första gången bina svärma
i en gammal kupa, följer gamla
visan med, då "kallar" de inte, det
hörs inte på ljudet, att de tänker
svärma. Men de bli oroliga, springer
på flustret och hänger t. o. m. utan-
på och under flustret, så man förstår,
att de ska svärma. Om det blir fler
visar av visecellerna, så äter de upp
visarna eller svärmar igen med fler
svärmar efter 8 à 10 dagar. Eftersvä-
rmarna bli emellertid klenare; de
hinner knappt att bygga och "dra"
till vintern. Man kan höra utanpå

ACC. N:R. 5572 8.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland
Härad: Norrvidinge
Socken: Gårdsby
Uppteckningsår: 1938

Uppteckn at av: Karin Ekman
Adress: Lund
Berättat av: G. A. Stendahl
Född år 1859 i Gårdsby

kupan på ljudet, att de ska svärma om. De "kalla." Man hör ett fräsa "ut, ut, ut," och så göra ljud "far, far, far!" Det är den gamla visan.

Första gången en ny svärm flyger ut, flyger de först runt flustret och kupan i några små svängar, för att ta märke, innan de far iväg. De kunna flyga ända till 1/2 mil bort. Om de tänkte flyga bort, samlade de sig på ett mindre område, annars flög de mer vidlyftigt, mer utspridda, t. ex. över hela trädgården. Med en spruta

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5572 9.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

Landskap: Småland Upptecknat av: Hans Ekman
Härad: Norrvidinge Adress: Lund
Socken: Gårdsby Berättat av: G. A. Stendahl
Uppteckningsår: 1938 Född år 1859 i Gårdsby

sprutade man ibland vatten försiktigt över dem, för att hindra dem från att flyga bort.

Man kan tala om "1sta svärm" "2dra svärm" och t. o. m. om "3dje svärm". Första svärmen flyger sällan bort. Eftersvärmarna är benägna för att flyga bort.

Moderkupan kallas den kupa, som översvärmat. Den första svärmen kallas sedan "försvärm."

Jungfrusvärm är en försvärm, som blivit så fullbyggd och stark, att den svärmar samma

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5572

10.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland
Härad: Norrvidinge
Socken: Gryts by
Uppteckningsår: 1938

Upptecknat av: Hemvistkunnan
Adress: Lund
Berättat av: G. A. Stendahl
Född år 1859 i Grytsby

sommar. Det inträffar emellertid sällan.

Binas rusa ut vid svärmningen, men om inte rövan följer med, så flyger de tillbaka igen. – Binas "försvärma," säger man, d. v. s. vid rackets sidor flyger de utanför kupan.

När en svärm har "satt sig" efter svärmningen, gäller det att få den i kupan. Kupan gneds då inuti med "bar-ört" för att lättare få svärmen. Kupan fick ej ha osund lukt, av mögel el. dyl. Man kan höra utanpå kupan, om svärmen

Skriv endast på denna sida!

5572

ACC. N:R.

11.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland
Härad: Norrvidinge
Socken: Gårdsby
Uppteckningsår: 1938

Upptecknat av: Knut Ekman
Adress: Lund
Berättat av: G. A. Stendahl
Född år 1859 i Gårdsby

tänker stanna. Sitter bina stilla, kan det hända, att de flyger igen. Om de tänker stanna "fnattlar" det i kupan, de arbetar. — Bina omger visan. De visar vrêe, om man vill försök att föra in dem i kupan kommer i närheten av visen.

Man kunde slå ihop två kupor genom att "ämmavända" en kupa och sätta den under över. Då flög bina i den upp och nervända kupan upp i den andra, visarna slogs och bina hjälpte till, tills en visa dog.

Skriv endast på denna sida!

5572

ACC.- N:R.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

12.

Landskap: Småland
Härad: Norrvidinge
Socken: Gårdsby
Uppteckningsår: 1938
Upptecknat av: Hans Ekman
Adress: Lund
Berättat av: G. A. Stendahl
Född år 1857 i Gårdsby

Man tätade kuporna på bibordet med lera och kogödsel, som rördes ihop.

Man skulle akta sig på våren, när solen sken, och det var snö, så att inte bina lockades ut. Man satte skydd för flustret, så att inte solen sken in, annars flög bina ut och föllo ner på snön.

Till övervintring, "moderkupa", togs den tyngsta kupan.

På våren "rensa" bina sig. De flyger ut och släpper en liten tapp.

Råttor är svåra fiender till

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R. 5572

Landskap: Småland
Härad: Norrvidinge
Socken: Gårdsby
Uppteckningsår: 1938
Uppteckn. av: Kristina Ekman
Adress: Lund
Berättat av: G. A. Stendahl
Född år 1859 i Gårdsby

bina. De kan gnaga sig in i kupan. Stannar en råtta där länge, så trivs inte bina. — Mot myror skyddade man bina genom att sätta bibänken i träkar med vatten. — Småfåglar snappa bort många bin. — Likaså kan bipesten ta många. Själv har S. aldrig haft pest bland sina bin.

När man tagit ut vaxkakorna, kramade man först "skotten," så honungen rann ut. Sedan lade man dem i varmt vatten. När vattnet så kallnat, hade ovanpå bildats

Skriv endast på denna sida!

14.

ACC. N:R. 5572

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

Landskap: Småland
Härad: Norrvidinge
Socken: Gårdsby
Uppteckningsår: 1938

Upptecknat av: Hans Ulmner
Adress: Lund
Berättat av: G. A. Stendahl
Född år 1859 i Gårdsby

en skorpa av vax, en "vaxkaka".
Vadnet använde man att söta t. ex.
lingonmos med. Honungen användes
på bröd i stället för smör, och till att
söta med. Det är bra med honung
mot förkylning.

Ljungfällen är bra föda
för bina, i sådan trakt lämpade
det sig bra, att ha bin. — I röd-
klövern når bina inte ner, men
det gör de däremot i vitklöver.

I Hand sattes en tom, litet
mindre kupa över den gamla kupan.
Den fick liksom en övervåning.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5572

15.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland
Härad: Norrvidinge
Socken: Gårdsby
Uppteckningsår: 1938
Upptecknat av: Knut Ueman
Adress: Lund
Berättat av: G. A. Stendahl
Född år 1857 i Gårdsby

Då gick bina upp och byggde i denna nya öppning också.

I samkuporna såvs kakorna in i ramar. På det sättet använder man samma kakor på nytt igen, och bina slipper bygga nya, som de måste göra i de gamla halmkuporna.

Ett viseläst samhälle gå omet omstyrt.

Den, som hade många bin, kallades bikung.